

شهرسازی محله محور

هومن باباپور، آروندادی فر، محمد دوست حسینی،
معصومه جنری فرانک سعیدی فرد

www.ketab.ir

کرج : رهام اندیشه، ۱۳۹۶.	مشخصات نشر
۲۳۸ ص.: مصور.	مشخصات ظاهری
۹۷۸-۶۰۰-۸۷۴۹-۰۲-۸	شابک
فیفا	وضعیت فهرست نویسی
نویسندگان هومن باباپور، آرزو نادری فر، محمد دوست حسینی، معصومه جعفری، فرانک سعیدی	یادداشت
کتابنامه .	یادداشت
شهرسازی -- طرح و برنامه ریزی	موضوع
City planning -- Design	موضوع
محله ها -- برنامه ریزی	موضوع
Neighborhood planning	موضوع
توسعه پایدار شهری	موضوع
Sustainable urban development	موضوع
باباپور، هومن، ۱۳۵۱ -	شناسه افزوده
HT۱۶۶/ش۹ ۱۳۹۶	رده بندی کنگره
۳۰۷/۱۳۱۶	رده بندی دیویی
۴۶۵۰۴۴۰	شماره کتابشناسی ملی

شهرسازی محله محور

نویسندگان: هومن باباپور، آرزو نادری فر، محمد دوست حسینی،

معصومه جعفری، فرانک سعیدی فرد

انتشارات: رهام اندیشه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۴۹-۰۲-۸

نوبت چاپ: اول

سال چاپ: ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

"کوچک زیباست" شوماخر

"یک گروه کوچک و متفکر با قلبی تپنده برای تغییر فضای زندگی خود می توانند جهان را دگرگون کنند" (مارگارت مید)

سازمان و ساختار فضایی شهر منبعث از نیروهای طبیعی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی می باشد. در تولید و بازتولید فضا تمامی عوامل به صورت دیالکتیک بر فضا تاثیر دارند. فضای شهری کنونی شهر بر گرفته از نظام سرمایه داری مارکسیستی، اقتصاد و مدیریت "فک شده" و اقتصاد سیاسی می باشد. مای گرای و منفعت طلبی، انباشت سرمایه، ظواهر گرایی و اقتدا گرایی به شدت در ایجاد گتوها و به نوعی تبعیض طبقاتی (غنی و فقیر) موثر بوده است. روح مصرف گرایی و فرهنگ زیاده خواهی در فضاهای شهری به روح دیده می شود و فشربندی اجتماعی در کالبد شهر نمود عینی دارد. توسعه اجتماعات محلی (مورد دگرگونی اجتماعی) در تولید و تغییر فضای بر گرفته از نظام سرمایه داری وحشی، قدرت، اقتصاد ملی، سیاست و اتومبیل نقش بسزایی خواهد داشت. نقش اجتماعات محلی با احساس سرنوشت مشترک، نقش بسزایی در تولید فضای هویتی، سرزنده، مشارکتی، مردمی، انسانی و بومگرا زیر سایه شهرسازی محله محور خواهد داشت. کنترل اجتماعات محلی بر گرفته از توسعه اجتماعات محلی محتوا و فضای زندگی را تحت مدیریت و کنترل خود در می آورد و بر همین اساس دگرگونی اجتماعی، اقتصادی و کالبدی تحت توسعه پایدار شهری را در سازمان فضایی شهرها ایجاد می کند.

از سویی دیگر، همراه با رشد فزاینده ابعاد شهرنشینی طی دهه های اخیر، دیالکتیک خردنگر جایگزین نگرش کلان شده و طبق این دیدگاه، توسعه از کوچکترین واحد شهری یعنی محله آغاز می گردد. با پیچیده شدن مسائل شهری، ناکارآمدی نگرش از بالا به پایین و متمرکز که سالهای طولانی بر تفکر برنامه ریزی و مدیریت شهری در جهان حاکم بود، بیش از پیش آشکار گردید. از طرفی با مطرح شدن مباحثی چون شهرسازی محله محور، توسعه پایدار، بازآفرینی شهری و توسعه اجتماعات محلی و لزوم تمرکز زدایی و توجه همه جانبه به ابعاد زندگی انسان در آن، نگرش خرد و از "پایین به بالا"

مورد توجه قرار گرفت و در این راستا محلات شهری که حلقه واسط بین شهر و شهروندان می باشند از اهمیت زیادی برخوردار شدند.

با نگاهی موشکافانه، در پی تغییرات و شرایط حاکم بر محله های شهری، بعد اجتماعی و کالبدی دچار واگرایی اساسی شده است و رویکردها و مدیریت شهری برای چاره جویی تنگناهایی به مانند کاهش حس هویت و تعلق اجتماعی، افزایش نابه هنجاری های محیطی، عدم تعادل اکولوژیک و در مجموع کاهش کیفیت زندگی در شهرها، به استفاده از راهبرد مشارکتی، برنامه ریزی کالبدی پایدار، بسیج اجتماعی و برنامه ریزی از پایین به بالا را در کانون توجه خود قرار داده است. محله به دلیل دارا بودن ارزشهای نظری ابعاد کالبدی و برنامه ای عنصر پایه و محور چنین برنامه ریزی تلقی شود.

شهرسازی محله محور به نظر گرفته می شود. محله به عنوان کوچکترین فضای شهری، سلول حیات شهری و عنصری پویا در شهرسازی محله محور و -کمروایی شایسته شهری به دنبال برنامه ریزی و شهرسازی برای مردم، با مردم و توسط خود مردم می باشد. لازم به ذکر است که ضرورت بررسی محله و شناخت ابعاد آن در برنامه ریزی شهری، نسبت به ابعاد کلان تر و ارزشهای نظری، از ابعاد کاربردی کاملاً مشخص نیز در عرصه مدیریت و برنامه ریزی شهری به ویژه در کلانشهرها برخوردار می باشد.

توسعه محله ای با رویکرد اصلی دارایی مبنا که مبتنی بر سرمایه های محلی، مشارکت ساکنان و ظرفیت سازی می باشد. هویت و حس محلی، ارتباطات درون محله ای، مسئولیت پذیری ساکنان محله با طراحی منحصر به فرد در گذشته وجود داشت و با نفوذ مدرنیته به جزء جزء زندگی شهری، به تدریج کم رنگ شده و کارایی خود را در حل معضلات سکونت شهری از دست می دهد. این مسئله در شهرهای بزرگ با شتاب بیشتری صورت گرفته است. با طرح ده گانه توسعه پایدار اجتماعات محلی و گسترش رویکرد شهرسازی نوین¹ و محله محور، توجه دولت ها به ایجاد بسترهای مشارکتی برای افزایش تأثیر گذاری سطوح پایین تر و ابعاد ملموس زندگی شهری جلب شد و در این میان دارایی های محلی² و مفاهیمی چون احساس هویت و تعلق به مکان، مسئولیت پذیری و مشارکت

¹ New Urbanism

² Local Assets

جمعیتی شهروندان برای احیای مفاهیم اجتماعی در کالبد فیزیکی شهرها، که تا آن زمان با تهیه برنامه های دولت محور و از "بالا به پایین"¹ نادیده گرفته می شد، مورد توجه قرار گرفت. این کتاب در مورد محله، مبانی نظری مرتبط با محله، شهرسازی محله محور، مدیریت محله مینا، فضای محله، طراحی و فضا سازی آن، ارائه اصول و مولفه های طراحی محله دارای ارجحیت و امتیاز می باشد.

www.ketab.ir

¹Top-Down